

De kwaliteit van de Jeugdgezondheidszorg in beeld?

De Inspectie voor de Gezondheidszorg stimuleert het veld van de Jeugdgezondheidszorg haar kwaliteit te verbeteren, onder meer door thematische toezichtonderzoeken. De Inspectie heeft moeten constateren dat verantwoording door de JGZ op dit moment nog niet mogelijk is op basis van doorgaans door het veld zelf geformuleerde indicatoren. De oorzaken hiervoor zijn divers, maar kunnen niet goed onderscheiden worden. Daarom brengt de Inspectie het rapport van het onderzoek uit 2011 niet uit en start nog in 2012 een onderzoek met meer open vragen om een oordeel over de kwaliteit van de JGZ te kunnen geven.

Inleiding

De Inspectie voor de Gezondheidszorg houdt toezicht op de kwaliteit van zorg, onder andere op die van de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Hiervoor gebruikt de Inspectie meerdere instrumenten. Een van de gebruikte instrumenten is het thematisch toezicht jeugdgezondheidszorg (TT JGZ). Het doel van thematisch toezicht is om een zorgveld op één of meerdere punten een verbetering van de geleverde kwaliteit te laten maken.

In 2008 heeft de Inspectie een eerste ronde TT JGZ uitgevoerd, wat in april 2009 resulteerde in het rapport 'De Jeugdgezondheidszorg in beweging' (TT JGZ 2008). Hierin onderzocht de Inspectie de mate waarin de jeugdgezondheidszorg (JGZ) in staat is een aantal kernelementen voor de veilige en gezonde ontwikkeling van kinderen te borgen. Bij niet voldoen aan de gestelde normen moest de JGZ-organisatie in 2008 een plan van aanpak opstellen om kwaliteitsverbetering te realiseren. De voortgang in deze plannen van aanpak is in 2009 gecontroleerd en in 2011 vond een nieuwe ronde bij alle JGZ-organisaties plaats (TT JGZ 2011).

Het uitgangspunt voor de Inspectie is dat:

- de JGZ alle kinderen in beeld heeft;
- de JGZ tijdig signaleert wanneer problemen de veiligheid en/of de gezonde ontwikkeling van het kind bedreigen (zoals kindermishandeling of overgewicht);
- de JGZ adequaat ingrijpt, ofwel binnen de eigen organisatie, ofwel door verwijzing naar andere hulpverleners;
- de JGZ de gezonde en veilige ontwikkeling van het kind blijft volgen.

De Inspectie gebruikt voor het toetsen van de kwaliteit van zorg wet- en regelgeving en door het veld vastgestelde richtlijnen (veldnormen). Ook in het TT JGZ is dit de basis geweest voor toetsing. De Inspectie heeft de normen waarop getoetst werd in het TTJGZ 2008 bespro-

ken met de koepels, beroepsverenigingen en diverse andere betrokkenen om draagvlak te creëren.

Kwaliteitsverbetering ingezet

Hoewel nog een behoorlijke verbetering te maken was, was de Inspectie na het TT JGZ 2008 niet ontevreden over de mate waarin de JGZ zich al inzette om de veilige en gezonde ontwikkeling van het kind te waarborgen. Alle JGZ-instellingen hebben in 2008 onderschreven in 2011 wel te zullen voldoen aan de gestelde normen. Bij een steekproef bij 20 instellingen in 2009 was de Inspectie slechts bij 1 instelling ontevreden over de voortgang van het uitvoeren van het plan van aanpak. Over het TT JGZ 2011 kan de Inspectie echter nog geen resultaten laten zien. Hieronder lichten wij toe waarom niet en hoe de Inspectie daar verder mee omgaat.

Problemen bij rapportage over TT JGZ 2011

Conform eerdere afspraken heeft de Inspectie in januari 2011 aan alle JGZ-organisaties gevraagd een web-based vragenlijst in te vullen. Hierin werd naar dezelfde indicatoren gevraagd als in 2008, zij het met de nieuwste terminologie (zoals DD JGZ in plaats van EKD) en nu met striktere afkappunten voor de vier categorieën 'in de startblokken', 'op weg', 'flink eind gevorderd' en 'perfect'. Uit de reacties van het veld op de vragenlijst en tijdens de analyse van de resultaten bleek dat de JGZ-organisaties niet in staat waren om met de huidige digitale dossiers de gevraagde gegevens bij de Inspectie aan te leveren volgens de gevraagde definities. Daardoor is het voor de JGZ niet mogelijk om betrouwbare uitspraken te doen over de kwaliteit van de JGZ. Dit bleek nog duidelijker toen de Inspectie de gevonden resultaten teruglegde bij elke individuele JGZ-organisatie voor controle op feitelijke onjuistheden. De JGZ-organisaties herkenden zich hier onvoldoende in en hadden het gevoel dat geen recht werd gedaan aan hun inzet voor het leveren van een goede kwaliteit.

Voor de onmogelijkheid om met de huidige indicatoren een betrouwbaar beeld van de kwaliteit te verkrijgen, zijn meerdere oorzaken aanwijsbaar. Het is niet goed mogelijk om een scheiding aan te brengen tussen oorzaken die buiten de schuld van de JGZ in de techniek liggen, oorzaken die te maken hebben met niet bij de praktijk aansluitende definities en normen vanuit de richtlijnen, oorzaken door onwillige of verkeerd geschoolde medewerkers of andere oorzaken. Wel werd duidelijk dat de belangrijkste uitkomst is dat, vanuit de JGZ-organisaties, met de huidige digitale dossiers onvoldoende eenduidige en betrouwbare geaggregeerde informatie aangeleverd kan worden over de kwaliteit van de geleverde zorg.

De Inspectie is in overleg getreden met VWS, ActiZ en GGD Nederland over de betekenis van de geaggregeerde uitkomsten van dit TT JGZ 2011. Constructief overleg vond plaats met ActiZ en GGD Nederland voor oplossingen op de lange termijn. Aangezien het niet gelukt is voor de korte termijn een beeld te krijgen van de kwaliteit van de JGZ heeft de Inspectie besloten de individuele instellingsrapporten en het geaggregeerde rapport over het TT JGZ 2011 niet uit te brengen en in plaats daarvan een alternatief te zoeken. Doel is immers om nu inzicht te krijgen in de kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg in Nederland. Alle JGZ-organisaties, de brancheverenigingen, de beroepsverenigingen, het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) zijn hierover in juli 2012 geïnformeerd.

Nieuw TT JGZ 2012

De Inspectie voert nog in 2012 een nieuw TT JGZ uit met open vragen om zicht te krijgen op de kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg. In dit JGZ-onderzoek moeten alle JGZ-organisaties laten zien dat zij 'in control' zijn: dat ze zowel over voldoende als over de juiste informatie beschikken die aantoont dat de desbetreffende JGZ-organisatie verantwoorde zorg levert voor het bevorderen en bewaken van een gezonde en veilige ontwikkeling van het kind. De wijze waarop deze informatie geregistreerd is, is daarbij minder van belang. De Inspectie maakt voor dit TT JGZ 2012 meer gebruik van kwalitatieve dan van

kwantitatieve vraagstellingen. Het is vervolgens aan de Inspectie om te oordelen over de kwaliteit van de desbetreffende JGZ-organisatie.

Voor de lange termijn is afgesproken om Jeugd In Beeld (JIB) verder te ontwikkelen. JIB is een project waarbij alle JGZ-organisaties bepaalde afgesproken onderwerpen op een uniforme wijze signaleren en registreren in hun DD JGZ en die gegevens vervolgens uniform (geanonimiseerd en geaggregeerd) aanleveren aan het project JIB. Afgesproken is te starten met onderwerpen die zowel de jeugdgezondheidszorg als de Inspectie van belang vinden (zoals overgewicht, kindermishandeling, psychosociale problemen en bereik). Om eenduidige gegevens uit JIB op te halen, is eenduidige registratie in het DD JGZ nodig. Afgesproken is dat ActiZ, GGD-Nederland en het NCJ hiervoor met een bijscholingsplan komen. De JGZ-organisaties kunnen dan de gegevens die de Inspectie opvraagt gestandaardiseerd aanleveren uit het JIB.

Conclusie

Net als alle andere zorgorganisaties moeten de JGZ-organisaties verantwoorde zorg bieden en zich hierover extern kunnen verantwoorden. Dit geldt in het bijzonder voor belangrijke onderdelen als bereik, psychosociale problemen, kindermishandeling en overgewicht. De Inspectie heeft moeten constateren dat verantwoording nog niet mogelijk is op basis van doorgaans door het veld zelf geformuleerde indicatoren, ondanks (schriftelijke) toezeggingen hieromtrent in 2008.

Dit is teleurstellend, al heeft de Inspectie begrip voor de grote belasting van de JGZ-organisaties in de afgelopen jaren door organisatorische druk, vanwege onder meer de invoering van het DD JGZ en de introductie van de Centra voor Jeugd en Gezin.

De Inspectie acht het echter van groot belang dat de JGZ-organisaties de kwaliteit van zorg hoog houden en transparant zijn over de geleverde prestaties. De Inspectie vindt dit een absolute voorwaarde voor het behoud van het vertrouwen van de bevolking in de JGZ en daarmee het in stand houden van het hoge bereik, in het belang van de (meest kwetsbare) kinderen. De Inspectie zal hieraan haar bijdrage leveren door de naleving van de richtlijnen te handhaven.